

Journal of the Hellenic Veterinary Medical Society

Vol 6, No 1 (1955)

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΤΙΛΥΣΣΙΚΟΥ ΕΜΒΟΛΙΑΣΜΟΥ

Σ. ΓΟΡΔΑΤΟΣ

doi: [10.12681/jhvms.17629](https://doi.org/10.12681/jhvms.17629)

Copyright © 2018, Σ. ΓΟΡΔΑΤΟΣ

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/).

To cite this article:

ΓΟΡΔΑΤΟΣ Σ. (1955). ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΤΙΛΥΣΣΙΚΟΥ ΕΜΒΟΛΙΑΣΜΟΥ. *Journal of the Hellenic Veterinary Medical Society*, 6(1), 775–780. <https://doi.org/10.12681/jhvms.17629>

cience énergétique, en particulier glucidique, qu'ils réalisent (milieu, alimentation, troubles gastro-intestinaux).

L'intervention active du rumen dans les processus d'assimilation des matériaux nutritifs, ainsi que la possibilité d'une Acétose par insuffisance de cétolyse ou à partir d'aliments mal conservés, contribuent à rendre le problème étiologique de l'Acétose de plus complexes de la pathologie vétérinaire, à le ranger parmi ceux qui agacent le plus le clinicien, soucieux de tirer des conclusions précises, en vue de l'établissement d'une prophylaxie rationnelle, qui fera l'objet d'une autre étude.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΤΙΛΥΣΣΙΚΟΥ ΕΜΒΟΛΙΑΣΜΟΥ

Υ π ό
Σ. Γ Ο Ρ Δ Α Τ Ο Υ
Νομοκτηνιάτρου Ἀττικῆς

Κατὰ τὸ ἔτος 1953 ἔλαβε χώραν ὁ ἀντιλυσσικός ἐμβολιασμός τῶν κυνῶν τῆς περιφερείας Ἀθηνῶν καὶ Προαστείων, ἐμβολιασθέντων ἀπὸ τῆς 8ης μέχρι τῆς 23ης Μαΐου 13.486 κυνῶν εἰς τὴν περιφέρειαν τῆς Πόλεως τῶν Ἀθηνῶν καὶ ἀπὸ τῆς 24ης Μαΐου μέχρι τῆς 30ῆς Ἰουνίου 8.910 κυνῶν εἰς τὴν περιοχὴν τῶν διαφόρων Προαστείων αὐτῆς.

Ἀπὸ τῆς 25ης Αὐγούστου 1953, κατόπιν τῆς ὑπ' ἀριθ. 146010)5818 ἀποφάσεως τοῦ κ. Ὑπουργοῦ Γεωργίας διενεργεῖται εἰς τὸ Κυνοκομεῖον τῆς Ἐταιρείας Προστασίας Ζῶων ἐμβολιασμός τῶν κυνῶν, ἐμβολιασθέντων μέχρι τέλους Μαΐου ἔ. ἔτους 579 τοιούτων ζῶων ὡς ἐξῆς :

1953 Αὐγούστος	κῦνες 49	1954 Ἰανουάριος	κῦνες 41
1953 Σεπτέμβριος	» 66	1954 Φεβρουάριος	» 41
1953 Ὀκτώβριος	» 54	1954 Μάρτιος	» 64
1953 Νοέμβριος	» 37	1954 Ἀπρίλιος	» 50
1953 Δεκέμβριος	» 32	1954 Μάϊος	» 145
Σύνολον	» 238	Γενικὸν Σύνολον	» 579

Οὕτω ἐνεβολιάσθησαν ὑπὸ τῆς ὑπηρεσίας μας 22.396, ὑπὸ δὲ ἰδιωτῶν Κτηνιάτρων εἰς τὰς Κλινικάς, 1223, τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐμβολιασθέντων

ἀνελθόντος τοιοιτοτρόπως εἰς 23.619. Ἐὰν προστεθῶσι καὶ οἱ ὑπὸ τοῦ Δ)νητοῦ τοῦ Κυνοκομείου τῆς Ἑταιρείας Προστασίας Ζῶων ἐμβολιασθέντες κῦνες, ὁ ἀριθμὸς τῶν μέχρι τοῦδε ἐμβολιασθέντων ἀνέρχεται εἰς 24.198.

Ἐκ τοῦ ἐλέγχου τῶν προσκομισθέντων κατὰ τὸ Β' ἐξάμηνον τοῦ ἔτους 1953 κυνῶν πρὸς ἐξέτασιν εἰς τὸ Δημόσιον Λυσοιατρεῖον προκύπτουν τὰ ἑξῆς στοιχεῖα :

Σύνολον προσκομισθέντων κυνῶν	2.021
Ἐμβολιασμένοι	863
Μὴ ἐμβολιασμένοι	1.158

Ἦτοι ἐὰν κρίνωμεν ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἀριθμῶν ὁ ἐμβολιασμὸς ἐκάλυψε τὰ 43,7% τῶν ὑπαρχόντων κυνῶν ἐν Ἀττικῇ. Ἐφόσον ἐπομένως ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐμβολιασθέντων ἀνῆλθεν εἰς 24.158, δυνάμεθα νὰ συμπεράνωμεν ὅτι οἱ μὴ ἐμβολιασθέντες κῦνες συμποσοῦνται εἰς 31.102, ἐπὶ συνολικοῦ ἀριθμοῦ 55.303 τοιούτων ζῶων ἐν τῇ περιφερείᾳ Ἀττικῆς.

Χρησιμοποιηθέντα ἐμβόλια : Διὰ τὴν διενέργειαν τοῦ ἐμβολιασμοῦ ἀπὸ τῶν ἀρχῶν Μαΐου μέχρι τέλους Ἰουνίου 1953 ἐχρησιμοποιήθη τὸ ἐμβόλιον ἐπὶ ἐμβρυοφόρου φῶϋ ὄρνιθος τοῦ ἐργοστασίου Lederle, τὸ ὁποῖον εἶχεν προμηθευθῆ ἢ ὑπηρεσία ἐξ Η.Π.Α.

Ἐκ τῶν ὑπὸ τοῦ κυνοκομείου τῆς Ε.Π.Ζ. χρησιμοποιηθέντων ἐμβολίων 60 δόσεις ἦσαν προελεύσεως τοῦ οἴκου Lederle, αἱ δὲ ὑπόλοιποι παρελήφθησαν ἀπὸ τὸ Κτην. Μικρ. Ἰνστιτουτοῦ καὶ προήρχοντο ἐκ τοῦ ὑπ' αὐτοῦ παρασκευασθέντος ἐμβολίου ἐπὶ ἐμβρυοφόρου ἐπίσης φῶϋ ὄρνιθος. Τὸ τελευταῖον τοῦτο ἐμβόλιον παρουσίαζε ὀρισμένας δυσκολίας εἰς τὴν χρησιμοποίησίν του ὀφειλομένας : 1) εἰς τὸ ὅτι δὲν ἦτο ἀπεξηραμένον ἀλλὰ παρεδίδετο ἐν ὑγρῷ καταστάσει πράγμα τὸ ὁποῖον καθίστα τὴν συντήρησίν του δύσκολον. 2) Ἡ λειοτριβησις δὲν ἦτο τόσον καλὴ καὶ συνεπεῖα τούτου περιείχοντο ἐντὸς τοῦ ἐμβολίου μεγαλύτερα τεμάχια τοῦ κανονικοῦ ἰστῶν ἐμβρύου, τὰ ὁποῖα κατὰ τὴν ἔγχυσιν ἀπέφρασσον τὴν βελόνην καὶ καθίστων ἀδύνατον τὴν εἰσαγωγὴν τοῦ ὑγροῦ εἰς τοὺς μῦς.

Μετεμβολιακὰ συμβάματα : Ὡς ἀνεφέραμεν καὶ εἰς τὴν ἀπὸ 15-7-54 ἔκθεσίν μας παρετηρήθησαν τὰ ἑξῆς μετεμβολιακὰ συμβάματα.

1) Ὁ ὑπ' ἀριθ. μητρῶου 12.534 κύων, ὅστις ἐνεβολιάσθη τὴν 25ην Μαΐου 1953 παρουσίασεν ἔκδηλα συμπτώματα λύσεως καὶ ἔθανε τὴν 5ην Ἰουνίου, ἦτοι 12 ἡμέρας μετὰ τὸν ἐμβολιασμόν. Ἡ ἐγκεφαλικὴ οὐσία τοῦ ζῶου τούτου ἐξετασθεῖσα ὑπὸ τοῦ Δημοσίου Λυσοιατρείου διὰ σωματῖα Negji εὐρέθη θετικῇ. Πειραματικὸς ἔνοφθαλμισμὸς δὲν ἔλαβε χώραν.

2) Ὁ ὑπ' ἀριθ. μητρῶου 10.671 κύων ἐμβολιασθεὶς τὴν 20ην Μαΐου

1953 ἔθανε μὲ συμπτώματα λύσσης τὴν 2αν Ἰουνίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους, ἡ δὲ ἐγκεφαλικὴ οὐσία του ἐξετασθεῖσα εἰς τὸ Δημόσιον Λυσσατρεῖον διὰ σωματία Negri εὐρέθη θετικῆ. Ὁ θάνατος τοῦ ζώου ἐπῆλθε 14 ἡμέρας ἀπὸ τοῦ ἐμβολιασμοῦ. Πειραματικὸς ἔνοφθαλμισμὸς δὲν ἐγένετο.

3) Ὁ ὑπ' ἀριθ. μητρῶου 6.579 κύων ἐμβολιασθεὶς παρουσίασε τὴν 14ην ἡμέραν ἀπὸ τοῦ ἐμβολιασμοῦ συμπτώματα λύσσης καὶ παράλυσιν τῶν ἄκρων. Ἐθάνε τὴν 17ην ἡμέραν ἀπὸ τοῦ ἐμβολιασμοῦ. Ὁ ἐγκέφαλος τοῦ ζώου τούτου δὲν ἐξετάσθη ἐργαστηριακῶς λόγῳ προκεχωρημένης ἀποσυνθέσεως.

4) Ὁ ὑπ' ἀριθ. μητρῶου 8.800 κύων ἐμβολιασθεὶς τὴν 13ην Μαΐου 1953, ἔθανε τὴν 26ην τοῦ ἰδίου μηνός, ἥτοι μετὰ 13 ἡμέρας ἀπὸ τοῦ ἐμβολιασμοῦ μὲ ἔκδηλα συμπτώματα λύσσης. Ὁ ἐγκέφαλος τοῦ κυνὸς τούτου δὲν κατέστη δυνατὸν νὰ ἐξετασθῇ λόγῳ προκεχωρημένης ἀποσυνθέσεως.

5) Ὁ ὑπ' ἀριθ. μητρῶου 21.785 κύων ἔθανεν ἐκ λύσσης μετὰ παρέλυσιν πλέον τοῦ μηνός ἀπὸ τοῦ ἐμβολιασμοῦ. Ὁ δὲ ἐγκέφαλος τοῦ ζώου τούτου ἐξετασθεὶς ἐργαστηριακῶς εὐρέθη περιέχον σωματία Negri. Ἐνοφθαλμισμὸς δὲν ἐγένετο.

6) Ὁ ὑπ' ἀριθ. μητρῶου 18.345 κύων ἔθανεν ἐπίσης ἐκ λύσσης ἐντὸς χρονικοῦ διαστήματος μεγαλυτέρου τοῦ μηνός ἀπὸ τοῦ ἐμβολιασμοῦ, τῆς νόσου διαπιστωθείσης καὶ ἐργαστηριακῶς διὰ τῆς ἀνευρέσεως σωματίων Negri.

7) Ὁ ὑπ' ἀριθ. μητρῶου 29.294 κύων ἐμβολιασθεὶς τὸν Σεπτέμβριον 1953 ἔθανεν τὴν 17-7-54 ἐκ λύσσης, ἥτοι μετὰ δεκάμηνον χρονικὸν διάστημα ἀπὸ τοῦ ἐμβολιασμοῦ. Ὁ ἐγκέφαλος του ἐξετασθεὶς διὰ σωματία Negri εὐρέθη θετικὸς.

8) Κύων ἐμβολιασθεὶς περὶ τὰ τέλη Ἰανουαρίου τρέχοντος ἔτους παρουσίασεν ἔκδηλα συμπτώματα λύσσης τὴν 23ην Ἀπριλίου καὶ ἐφονεύθη. Ἡ ἐγκεφαλικὴ του οὐσία σταλεῖσα εἰς τὸ Δημόσιον Λυσσατρεῖον καὶ ἐξετασθεῖσα εὐρέθη θετικῆ διὰ σωματία Negri. Οἱ γενόμενοι ἔνοφθαλμισμοὶ κονίκλων προεκάλεσαν τὴν νόσον εἰς ὅλα τὰ πειραματόζωα.

Σημειωτέον ὅτι ὁ κύων οὗτος ἐνεβολίσθη δι' ἐμβολίου παρασκευασθέντος ἐν τῷ Κτην. Μικρ. Ἰνστιτούτῳ, ὁ δὲ θάνατος αὐτοῦ ἐπῆλθεν μετὰ τριμήνον ἀπὸ τοῦ ἐμβολιασμοῦ. Ἰδιαίτερας μνείας τυγχάνει τὸ γεγονός ὅτι ὁ κύων οὗτος εἶχεν δῆξει μίαν μοσχίδα, ὅταν παρουσίαζε τὰ ἔκδηλα συμπτώματα λύσσης, ἡ ὁποία ὅμως ἔθανε μετὰ δῆμινον, παρὰ τὸ γεγονός ὅτι εἶχεν ἐμβολιασθῆ ἐγκαίρως διὰ τοῦ ὑπὸ τοῦ Κτην. Ἰνστιτούτου παρασκευαζομένου φαινικούχου ἀντιλυσσικοῦ ἐμβολίου καὶ εἰς ποσότητα 20 κ.ἐκ. καθ' ἐκάστην καὶ ἐπὶ πενθήμερον.

Ἡ λύσσα τῆς μοσχίδος ταύτης ἐπεβεβαιώθη διὰ τῆς ἀνευρέσεως σωματίων Negri καὶ διὰ τοῦ ἔνοφθαλμισμοῦ ἐπὶ κονίκλων.

Ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω μετεμβολιακῶν συμβαμάτων παρουσιάσθησαν καὶ τὰ ἑξῆς :

9) Εἰς πέντε κῦνας ἐμβολιασθέντας κατὰ τῆς λύσης μὲ ἐμβόλια Lederle ἐπὶ ἐμβρυοφόρου ὡοῦ ὄρνιθος, παρατηρήθη μετὰ ὀκταήμερον ἀπὸ τοῦ ἐμβολιασμοῦ παραπληγία μετὰ μυοκλονῶν καὶ ἀλλοιώσεως τῆς φωνῆς. Οἱ κῦνες οὗτοι ἐθανατώθησαν εἰς τὸ Κυνοκομεῖον τῆς Ε.Π.Ζ. Ὁ δὲ ἐγκέφαλος τῶν ζῶων τούτων δὲν παρουσίασε σωματία Negri. Κατὰ γενόμενον ἐνοφθαλμισμὸν εἰς κόνικλον οὐδὲν παρατηρήθη.

10) Εἰς μικρὸν ἀριθμὸν κυνῶν μετὰ τινος ἡμέρας ἀπὸ τοῦ ἐμβολιασμοῦ παρατηρήθη ἀλλοίωσις τῆς φωνῆς. Ἡ ἀνωμαλία ὅμως αὕτη ὑπῆρξε, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, παροδική, διαρκείας 15 - 20 ἡμερῶν.

11) Εἰς 11 κῦνας παρατηρήθη ἐκζεματώδης δερματίτις μετὰ κνησμοῦ, ἐκδηλωθεῖσα μετὰ μίαν ἕως 2 ἑβδομάδας ἀπὸ τοῦ ἐμβολιασμοῦ.

Ἐκ τῆς λεπτομεροῦς μελέτης τῶν ἀνωτέρω περιστατικῶν δύναται νὰ ἐξαχθῶσι τὰ ἑξῆς συμπεράσματα.

1) Ὅτι ἐπὶ τῶν ἐμβολιασθέντων 24.200 κυνῶν δι' ἐμβολίου ἀντιλυσσοικοῦ, παραγωγῆς μὲν τοῦ ἐργαστοσίου Lederle διὰ τὰς 23.700 δόσεις καὶ παραγωγῆς τοῦ Κτην. Μικρ. Ἰνστιτούτου διὰ τὰς ὑπολοίπους 500, ἐσημειώθησαν ἀπώλειαι εἴτε λόγῳ κάμψεως τῆς ἀνοσίας εἴτε ἕξ ἄλλης αἰτίας, προερχομένης ἐκ τοῦ ἐμβολιασμοῦ εἰς 8 μόνον κῦνας. Ἐχομεν δὲ λόγους νὰ πιστεύωμεν ὅτι, ἐὰν παρουσιάζεται ἡ νόσος καὶ εἰς ἄλλους κῦνας, τότε θὰ ἐλαμβάνομεν γνῶσιν αὐτῆς. Ἐπομένως παραδεχόμενοι τὴν ἀποτυχίαν εἰς 8 ζῶα ἐπὶ 27.200 ἐμβολιασθέντων ἔχομεν τὸ ἐλάχιστον ποσοστὸν 0,33 τοῖς χιλίοις δηλαδὴ εἰς κάθε 3.400 ἐμβολιαζόμενα ζῶα παρουσιάζεται μία ἀποτυχία. Τὸ ποσοστὸν τοῦτο πλησιάζει τὰς πιθανὰς περιπτώσεις ἀποτυχίας τῆς προληπτικῆς ἀντιλυσσοικῆς θεραπείας εἰς τοὺς ἀνθρώπους τὸ ὅποιον εἶναι 1 : 4.000.

2) Ἐπὶ τῶν περιπτώσεων 1, 2, 3, καὶ 4 ὁ θάνατος ἐκ λύσης ἐπῆλθεν μετὰ παρέλευσιν 13 - 17 ἡμερῶν ἀπὸ τοῦ ἐμβολιασμοῦ. Εἶναι ἀληθὲς ὅτι ἢ διάγνωσις τῆς λύσης ἐτέθη μόνον ἐκ τῆς ἀνευρέσεως σωματίων Negri χωρὶς νὰ γίνωσι ἐνοφθαλμισμοί, ἢ ὑπαρξίς δὲ τῶν σωματίων τούτων δὲν εἶναι, ὡς γνωστὸν, ἀποκλειστικὸν χαρακτηριστικὸν τῆς λύσης.

Πῶς δύναται νὰ ἐξηγηθῇ ἡ ἐμφάνισις τῆς λύσης εἰς τὰς περιπτώσεις ταύτας ; Δύο ἐξηγήσεις δύναται νὰ δώσωσι τὴν λύσιν. Εἴτε ἡ λύσις προὔπῆρχε τοῦ ἐμβολιασμοῦ, εὐρισκομένη εἰς τὸ στάδιον τῆς ἐπωάσεως καὶ ὁ ἐμβολιασμὸς ἐπετάχυνε τὴν ἐμφάνισιν τῆς, εἴτε ἐπειδὴ τὸ ἐμβόλιον ἀπετελεῖτο ἀπὸ τροποποιηθέντα ζῶντα ἰόν, διὰ μίαν ἄγνωστον αἰτίαν ἰσχυροποιήθη ἡ λοιμογόνος δύναμις του καὶ ἐπετεύχθη ἡ ἐγκατάστασις τῆς λύσης, πρῶγμα ὅμως ἀπίθανον διότι τὸ χρονικὸν διάστημα ἀπὸ τοῦ ἐμβο-

λιασμοῦ μέχρι τῆς ἐμφανίσεως τῆς λύσεως εἶναι σχετικῶς μικρὸν διὰ τὴν νόσον ταύτην.

3) Εἰς τὰς περιπτώσεις 5 καὶ 6 παρουσιάσθη ἡ λύσσα εἰς χρονικὸν διάστημα περισσότερον τοῦ μηνὸς ἀπὸ τοῦ ἐμβολιασμοῦ. Ποῦ ὀφείλεται ὅμως ἡ ἐμφάνις τῆς λύσεως; Εἰς μὴ μολυνσιν προϋπάρχουσαν τοῦ ἐμβολίου ἢ εἰς τοιαύτην γενομένην μετὰ τὸν ἐμβολιασμόν; Ὅπως δὴποτε αἱ περιπτώσεις αὗται χρίζουσι ἰδιαιτέρας μελέτης.

4) Εἰς τὴν 7ην περίπτωσιν ἡ ἐμφάνις τῆς λύσεως ἐγένετο μετὰ 3 καὶ πλέον μῆνας ἀπὸ τοῦ ἐμβολιασμοῦ καὶ ἐπομένως πρέπει νὰ ἐξετασθῇ ἐὰν ἡ μολυνσις προϋπῆρχε τοῦ ἐμβολιασμοῦ ἢ ἂν ἐγένετο μετ' αὐτόν, προκαλέσασα τὴν νόσον λόγῳ κάμψεως τῆς χορηγηθείσης διὰ τοῦ ἐμβολίου ἀνοσίας. Εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην ἔχομεν τὸ γεγονός, ὅτι ἡ λύσσα μετεδόθη εἰς μοσχίδα δηχθεῖσαν ὑπὸ τοῦ λυσοῦντος κυνός. Τὸ αὐτὸ δύναται νὰ λεχθῇ διὰ τὴν 8ην περίπτωσιν ὅπου ἡ λύσσα παρουσιάσθη μετὰ δεκάμηνον ἀπὸ τοῦ ἐμβολιασμοῦ.

5) Γεγονὸς ἀναμφισβήτητον εἶναι ὅτι ὁ ἀντιλυσσικὸς ἐμβολιασμὸς ἐμείωσε τὸν ἀριθμὸν τῶν παρουσιαζομένων κρουσμάτων λύσεως καὶ τοῦτο συνάγεται εὐκόλως ἐκ τῶν ἐπομένων στατιστικῶν δεδομένων, ἐξ' ὧν προκύπτει ὅτι ἡ λύσσα ἐμειώθη εἰς τὴν περιφέρειαν Ἀττικῆς μετὰ τὸν ἀντιλυσσικὸν ἐμβολιασμόν. (Εἰς τὸ τέλος τῆς παρούσης παραθέτομεν συγκριτικὸν πίνακα τῶν σημειωθέντων κρουσμάτων λύσεως εἰς τὴν περιφέρειαν Νομοῦ Ἀττικῆς πρὸ τοῦ ἐμβολιασμοῦ καὶ μετ' αὐτόν).

Μετὰ τὴν γνώμην μας ταύτην δηλαδὴ τὴν μείωσιν τῆς λύσεως ἐν τῇ περιφερείᾳ Ἀττικῆς κατόπιν τοῦ διενεργηθέντος ἀντιλυσσικοῦ ἐμβολιασμοῦ συμφωνεῖ καὶ ὁ Διευθυντὴς τοῦ Δημοσίου Λυσοιατροῦ, ὡς ἀναφέρει ἐν τῇ ἐκθέσει του τῶν ἀρχῶν τρέχοντος ἔτους.

Σ Υ Μ Π Ε Ρ Α Σ Μ Α

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἐκτεθέντων καταφαίνεται ἡ ὠφελιμότης τοῦ ἀντιλυσσικοῦ ἐμβολιασμοῦ, ὁ ὁποῖος ἐνεργούμενος συστηματικῶς θέλει συμβάλλει εἰς τὴν ἐξάλειψιν τῆς λύσεως, ἐὰν συγχρόνως μὲ αὐτὸν ληφθῶσι ριζικὰ μέτρα διὰ τὸν περιορισμὸν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν κυνῶν καὶ τὴν ἐξαφάνισιν τῶν ἀδεσπότην τοιούτων, ὡς ἐπίσης καὶ τὴν ἐξόντωσιν τῶν ἀγρίων ζώων, τὰ ὅποια εἰς τὴν Χώραν μας ἀποτελοῦσι πηγὴν διαρκοῦς ὑπάρξεως τῆς λύσεως.

Λόγῳ ὅμως τῶν παρουσιαζομένων μετεμβολιακῶν συμβαμάτων, ὀφειλομένων κατὰ πᾶσαν πιθανότητα εἰς τὴν ἀποτυχίαν τῆς παρεχομένης ὑπὸ τοῦ ἀντιλυσσικοῦ ἐμβολίου ἀνοσίας καὶ παρὰ τὸ γεγονός ὅτι τὸ ποσοστὸν τοῦτο εἶναι πολὺ μικρὸν, δὲν πρέπει νὰ παραμεληθῇ ἡ ὑφισταμένη ἀγωγή κατὰ πᾶσαν περίπτωσιν, καθ' ἣν κύων δάκνει πρόσωπα ἢ ἄλλα ζῶα. Ἡ

ἐπιβαλλομένη δεκαπενθήμερος παρατήρησις τῶν δηξάντων κυνῶν δέον ὅπως τηρεῖται ἀπαραιτήτως, ὡς ἐπίσης καὶ τὰ λοιπὰ ἐνδεικνύμενα μέτρα.

ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΞ

Κρουσμάτων λύσης πρὸ καὶ μετὰ τὸν ἐμβολιασμόν.

Μ ἢ ν	1 9 5 2			1 9 5 3			1 9 5 4		
	Συνολικὸς ἀριθμὸς	Ἐντὸς περιόχης ἐνεργηθ. ἐμβολιασμ.	Ἐκτὸς αὐτῆς	Συνολικὸς ἀριθμὸς	Ἐντὸς περιόχης ἐνεργηθ. ἐμβολιασμ.	Ἐκτὸς αὐτῆς	Συνολικὸς ἀριθμὸς	Ἐντὸς περιόχης ἐνεργηθ. ἐμβολιασμ.	Ἐκτὸς αὐτῆς
Ἰανουάριος	5	5	—	10	5	5	7	1	6
Φεβρουάριος	9	3	6	23	14	9	2	—	2
Μάρτιος	11	4	7	23	15	8	11	6	5
Ἀπρίλιος	15	7	8	27	20	7	5	2	3
Μάιος	12	6	6	24	14	10	1	—	1
Ἰούνιος	8	3	5	18	10	8	3	3	—
Ἰούλιος	15	9	6	13	3	10			
Αὐγούστος	16	10	6	7	2	5			
Σεπτέμβριος	11	7	4	12	5	7			
Ὀκτώβριος	12	7	5	9	3	6			
Νοέμβριος	3	2	1	8	4	4			
Δεκέμβριος	11	5	6	7	4	3			

ΣΗΜ. Ὁ ἐμβολιασμός ἐγένετο κατὰ Μάιον καὶ Ἰούνιον 1953 καὶ ἔκτοτε ἐξακολουθεῖ διενεργούμενος εἰς περιορισμένην κλίμακα.

R É S U M É

Résultats de la vaccination antirabique des chiens

Par

S. G o r d a t o s

Vétérinaire Départemental d'Attique

L'auteur rapporte les résultats de la vaccination antirabique préventive des chiens d'Athènes et des faubourgs en 1953.

Le nombre total des chiens vaccinés s'élève à 24.198 et le vaccin employé fut en partie préparé par l'Institut de Bacteriologie Vétérinaire d'Athènes et en partie provenait de la Maison Lederle de New York.

D'après l'auteur, qui à la fin de son étude publie un tableau comparatif des cas de rage avant et après la vaccination, on peut conclure sur la diminution des cas de rage dans la région d'Athènes et que cette méthode combinée avec des mesures sanitaires, peut contribuer à la disparition de ce fléau.